

C.E.H.I.

**Centre d'Estudis Històrics
Internacionals**

**BIBLIOTECA – ARXIUS
BIBLIOTHEQUE – ARCHIVES
BIBLIOTECA – ARCHIVOS
LIBRARY – ARCHIVES**

F.I.E.H.S.

**Fondation Internationale
d'Etudes Historiques et Sociales
sur la Guerre Civile d'Espagne de 1936-1939.**

Biblioteca-Arxius CEHI-FIEHS

Director: Emili Giralt Raventós

Cap de Recerques: Jordi Planes

Adreça: Facultat de Geografia
i Història

Torre B, 4.ª planta

Universitat de Barcelona

Barcelona (Pedralbes)

T. 240 92 00 (ext. 238)

La història contemporània d'Espanya, amb la guerra civil de 1936-1939 que li serveix d'eix i de catalitzador i la llarga època franquista amb les aspres lluites de la resistència interior i de l'exili, segueix suscitant la curiositat del món intel·lectual i científic d'arreu del món, com en dona testimoni la gran quantitat de literatura que encara avui es publica sobre el tema.

Així i tot, i malgrat les nombroses institucions de tot ordre que han reunit i encara reuneixen documentació sobre aquesta època crucial de la història espanyola i universal, molts documents que contenen testimonis de tipus personal i àdhuc de caràcter netament polític de protagonistes d'aquests esdeveniments, com també arxius de gran interès, privats o d'organitzacions, perillan de dispersar-se i fins de desaparèixer, com ja ha passat en alguns casos.

Dues institucions científiques, entre d'altres, s'han preocupat de posar remei a aquesta situació: el *Centre d'Estudis Històrics Internacionals (CEHI)* i la *Fondation Internationale d'Etudes Historiques et Sociales sur la guerre civile d'Espagne de 1936-1939 (FIEHS)*.

El CEHI té per objectius estatutaris la reunió, conservació, estudi i divulgació de tota classe de fonts històriques, així com la relació i col·laboració amb institucions, espanyoles o estrangeres, que es proposin finalitats semblants. És una fundació científica i cultural de la Universitat de Barcelona, nascuda el 1948 de l'impuls del professor Jaume Vicens i Vives. La regeix un Patronat universitari.

La FIEHS per la seva banda, té per objectiu únic —segons els seus estatuts i com el seu nom ho subratlla— l'estudi de la darrera guerra civil espanyola, amb les causes que la van provocar i les conseqüències que n'han derivat. La FIEHS va ésser fundada l'any 1972 a Ginebra (Suïssa), on té la seu social. No depèn de cap organització política, econòmica o religiosa i està regida per un Patronat de composició internacional, assistit per un Comitè assessor.

Entre altres activitats, des del 1953 el CEHI publica regularment "Índice Histórico Español", revista trimestral d'informació i de crítica historiogràfiques de reconeguda solvència. A més, des de fa uns anys, el CEHI va iniciar el recull de tota classe de documents i de publicacions sorgits de

l'oposició interior i de l'exili, sense discriminació de procedència geogràfica ni de tendències ideològiques o polítiques. Criteri, d'altra banda que era l'únic possible per una institució universitària. D'aquesta manera, els arxius del CEHI compten avui amb més de vuit-cents títols de publicacions periòdiques, en llur majoria aparegudes clandestinament a l'interior de l'Estat espanyol. També contenen prop d'un miler d'opuscles de l'època franquista, un bon nombre de fulls volants, manifestos, documents de discussió interna d'algunes organitzacions i cartells i gravats de la mateixa època i procedència.

També la FIEHS posseeix un Centre de Recerques amb una copiosa biblioteca i uns arxius que contenen llibres, opuscles, col·leccions de periòdics, documents manuscrits i impressos, microfilms, cintes magnetofòniques, fotografies i altres documents per a l'estudi de la història contemporània d'Espanya en nombre molt important. És particularment ric en documents que fan referència a l'exili republicà espanyol. Està dotat d'un modern equipament de microfilmació i de reproducció fotostàtica. Edita un butlletí d'informació sense periodicitat fixa. Des de la seva fundació, aquest Centre de Recerques havia funcionat a Perpinyà (França) esperant que una situació favorable permetés el retorn de la documentació aplegada als pobles protagonistes dels esdeveniments objecte del seu estudi. Situació que ja s'ha donat.

En efecte, atesa la semblança de finalitats, la coincidència d'inquietuds i la complementarietat de materials documentals, el CEHI i la FIEHS ha establert un contracte de col·laboració mútua, mitjançant el qual les dues institucions han posat en comú l'explotació dels seus fons documentals respectius en un local adient de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, tot guardant cadascuna d'elles plena autonomia jurídica i administrativa. La documentació així concentrada és de primer ordre, tant en quantitat com en qualitat.

D'acord, doncs, amb els estatuts del CEHI i de la FIEHS i en compliment de l'esmentat contracte, aquesta col·laboració té com a objectius principals:

- Recollir tots els documents manuscrits o impresos que llurs posseïdors actuals acceptin de posar a disposició d'aquestes institucions, ja sigui

- per donació definitiva;
- per un dipòsit (aleshores el CEHI i la FIEHS no són més que dipositaris de documents, la propietat dels quals resta privada);
- finalment, per reproducció dels documents en microfilm, cosa que garanteix millor llur conservació.

- Posar a disposició dels investigadors, sense discriminacions de persona, tots els materials aplegats, sots reserva, tanmateix, de les disposicions particulars reclamades per la naturalesa de certs documents.

- Mantenir i multiplicar els contactes amb totes les institucions que persegueixen finalitats semblants, així com amb els departaments d'Història de les Universitats, els professors i estudiants dels quals s'interessen per la guerra civil espanyola de 1936-1939 o per les etapes immediatament anteriors o posteriors.

- Procurar tant com sigui possible la circulació d'informacions sobre els estudis referents a l'esmentada temàtica, de manera que els investigadors puguin conèixer:

- quins estudis s'estan fent, qui els fa i, eventualment, qui els dirigeix;

- les darreres novetats bibliogràfiques i els estudis apareguts en publicacions esparses;

- els llocs on poden trobar més fàcilment documentació sobre els aspectes generals o particulars dels temes que els interessin.

- Publicar o afavorir la publicació de reculls de documentació encara inèdita per tal de facilitar l'estudi de la guerra civil espanyola de 1936-1939, de les seves causes i de les seves conseqüències.

Atesos aquests propòsits, el CEHI i la FIEHS esperen trobar en la col·laboració de les organitzacions polítiques i sindicals, actuals i històriques, en llurs militants d'ahir o d'avui, en les editorials i en els particulars, la manera de continuar l'enriquiment de les seves col·leccions, fent possible així la preservació de documents que ja són o seran materials d'interès històric, patrimoni de tots.

La Historia Contemporánea de España, centrada en la guerra civil de 1936-1939 y la larga época franquista con las amargas luchas de la resistencia interior y del exilio, sigue suscitando la curiosidad de los intelectuales y científicos de todo el mundo, como testimonia la gran cantidad de literatura que todavía hoy se publica sobre el tema.

A pesar de las numerosas y diversas instituciones que han recogido y recogen en la actualidad documentación sobre esta época crucial de la historia española y universal, muchos documentos que contienen testimonios de carácter personal e incluso de carácter estrictamente político de protagonistas de estos acontecimientos, así como archivos de gran interés, privados o de organizaciones políticas y sindicales, corren el peligro de dispersarse e incluso de desaparecer, como desgraciadamente ha sucedido ya en algunos casos.

Dos instituciones científicas, junto a otras muchas existentes, se han preocupado de remediar esta situación: el *Centre d'Estudis Històrics Internacionals (CEHI)* y la *Fondation Internationale d'Etudes Historiques et Sociales sur la guerre civile d'Espagne de 1936-1939 (FIEHS)*.

El CEHI tiene como objetivo estatutario reunir, conservar, estudiar y divulgar toda clase de fuentes históricas, así como relacionarse y colaborar con instituciones, españolas o extranjeras, que persigan propósitos semejantes. Es una fundación científica y cultural de la Universidad de Barcelona, creada en 1948 por iniciativa del Profesor Jaume Vicens Vives. Está regido por un Patronato Universitario.

La FIEHS, por su parte, tiene como único objetivo —según sus Estatutos y como su nombre lo subraya— el estudio de la última guerra civil española, las causas que la provocaron y las consecuencias que derivan de ella. La FIEHS se fundó en 1972 en Ginebra (Suiza), donde tiene su sede social. Es totalmente independiente de cualquier organización política, económica o religiosa, y está regida por un Patronato internacional, asistido por un Comité Asesor.

Entre otras actividades, el CEHI publica regularmente, desde el año 1953, el *Índice Histórico Español*, revista cuatrimestral de información y crítica historiográficas, de solvencia reconocida. Además, desde hace unos años, el CEHI comenzó a recoger documentos y publicaciones de la oposi-

ción interior y del exilio sin discriminación alguna por razón de la procedencia geográfica o por razón de las tendencias ideológicas o políticas. Este era el único criterio posible para una institución universitaria. Así, los archivos del CEHI cuentan hoy con más de 800 títulos de publicaciones, la mayoría de ellas aparecidas clandestinamente en el interior del estado español, y cerca de un millar de opúsculos aparecidos durante la época franquista, numerosas circulares, manifiestos, documentos internos de algunas organizaciones, pasquines y grabados, referentes a la misma época y de igual procedencia.

La FIEHS posee igualmente un Centro de Investigación dotado de una amplia biblioteca y de unos archivos, en los que abundan libros, opúsculos, colecciones de periódicos, documentos manuscritos e impresos, microfilms, cintas magnetofónicas, fotografías y otros documentos referentes a la historia contemporánea de España. En particular son numerosos los documentos que hacen referencia al exilio republicano español. El centro está dotado de un moderno equipo de microfilmación y reproducción fotostática. Edita un boletín de información sin periodicidad fija. Desde su fundación este centro de investigación funcionó en Perpinyà (Francia) en espera de una situación favorable que permitiese devolver toda la documentación recogida a los pueblos protagonistas de los acontecimientos que son objeto de su estudio. Esta situación ya se ha dado.

El CEHI y la FIEHS, por razón de sus finalidades, la coincidencia de sus propósitos y la complementariedad de los materiales documentales que poseen, han establecido un contrato de colaboración mutua por el que ponen en común la explotación de sus fondos documentales en unos locales de la facultad de Geografía e Historia de la Universidad de Barcelona, conservando sin embargo cada una de ellas su plena autonomía jurídica y administrativa.

La documentación reunida por las dos entidades forma un conjunto de primer orden tanto por su cantidad como por su calidad.

De acuerdo con los estatutos del CEHI y de la FIEHS y en cumplimiento del contrato firmado entre ambas, esta colaboración tiene como objetivos principales:

- Recoger los documentos manuscritos o impresos que sus propietarios estén dispuestos a entregarles bien por *donación definitiva* o en *forma de depósito* (en tal caso el CEHI y la FIEHS son únicamente depositarias de los documentos, conservando su propiedad los cedentes). Las dos entidades ofrecen además la posibilidad de *reproducir documentos en microfilm* garantizando mejor su conservación y sin necesidad de que los propietarios se desprendan de ellos.
- Poner a disposición de los investigadores, sin discriminación alguna de personas, todo el material reunido, a salvo de las restricciones temporales establecidas en algunos casos particulares por la naturaleza de ciertos documentos.
- Mantener y multiplicar los contactos con todas las instituciones que persigan fines semejantes, así como también con los departamentos de historia de las Universidades cuyos profesores y estudiantes se interesen por la guerra civil española de 1936-1939 o por las etapas inmediatamente anteriores o posteriores.
- Procurar, en tanto sea posible, la circulación de informaciones sobre los estudios referentes a la temática mencionada, de forma que los investigadores puedan conocer los estudios que se realizan, sus autores y directores; las últimas novedades bibliográficas y estudios aparecidos en publicaciones dispersas; y los lugares donde pueda encontrarse fácilmente documentación sobre los aspectos generales o particulares de los temas que les interesen.
- Publicar y favorecer la publicación de colecciones de documentos todavía inéditos con el fin de facilitar su estudio.

Para llevar a cabo estos propósitos, el CEHI y la FIEHS esperan encontrar la colaboración de las organizaciones políticas y sindicales actuales e históricas, de sus militantes de ayer y de hoy, de las editoriales y de los particulares, para enriquecer sus colecciones y hacer posible la conservación y la más fácil consulta de documentos que ya son o serán materiales de interés histórico y por tanto patrimonio de todos.

The contemporary history of Spain with the Civil War of 1936-1939 as both its axis and agent of change and the long Francoist period with the bitter struggles of the interior and exterior resistance, continues to excite the curiosity of intellectuals and investigators all round the world, as is shown by the great quantity of literature which is still published in our own day on the theme.

However, despite the existence of numerous institutions of all kinds which have collected and continue to collect documentation on this crucial epoch of Spanish and World history many documents of a personal or even political character of the protagonists of these events, as well as a number of archives of great interest, private or belonging to organizations, are in danger of being dispersed and even of disappearing, as has already happened in several cases.

Two academic institutions, among others, have devoted themselves to remedying this situation: the *Centro de Estudios Históricos Internacionales (CEHI)* and the *Fondation Internationale d'Etudes Historiques et Sociales sur la guerre civile d'Espagne de 1936-1939 (FIEHS)*.

The statutes of the CEHI state that its function is the collection, conservation, study and divulgation of historical sources as well as contacting and collaborating with other institutions, Spanish or foreign, which have similar objectives. It is an academic and cultural foundation of the University of Barcelona founded in 1948 by Jaume Vicens i Vives. It is run by a University Council.

The FIEHS has as sole objective—according to its statutes and as its name indicates—the study of the last Spanish Civil War, its causes and its consequences. The FIEHS was founded in 1972 in Geneva (Switzerland) where it has its central office. It has no links with any political, economic or religious organization and is run by an International Council, assisted by an advisory committee.

Among its other activities the CEHI has published from 1953 the "Índice Histórico Español", a quarterly review of historical information and criticism of recognised importance. Moreover several years ago the CEHI began to collect documents and publications of the opposition to Francoism/within Spain and in exile, without any kind

of discrimination on the grounds of geographical precedence or ideological and political tendencies. (A criterion which was, of course, the only possible one for a university foundation). In this way the CEHI archives contain more than 800 titles of periodical publications, the great majority of which appeared clandestinely inside the Spanish state. As well they contain about a thousand leaflets from the Francoist period and a large number of flysheets, manifestos and internal documents of certain organizations, as well as posters and printed material of the same period and precedence.

The FIEHS also has a Research Centre with a copious library and archives, containing important numbers of books, leaflets, collections of periodicals, documents both printed and in manuscript, microfilms, taperecordings, photographs and other material for the study of contemporary Spanish history. It is particularly rich in materials relating to the Spanish Republican exiles. It has all the modern equipment for microfilming and for photostatic reproduction. It publishes a Bulletin which appears at irregular intervals. From its foundation the Research Centre has been based in Perpignan (France) waiting for favourable changes in the situation which would permit the return of its documents to the peoples who were protagonists of the events under study. This situation has now come about.

In effect, given the similarity of their aims and of their motives, as well as the complementary nature of their documental materials, the CEHI and the FIEHS have signed a contract of mutual collaboration, by which the two institutions have pooled their collections in a suitable centre in the Faculty of Geography and History of the University of Barcelona, through each keeps its juridical and administrative autonomy.

The documentation thus concentrated is of the first rank, both in quantity and quality.

The contract of collaboration in accordance with the respective statutes of the CEHI and of the FIEHS has the following as its principal aims:

- The collection of all documents, both printed and in manuscript, which their owners agree to put at the disposition of these institutions either as

- a definitive donation
- on deposit (in which case the CEHI and the FIEHS are only custodians of the material, whose ownership remains private)

- or finally, by reproduction of the documents on microfilm, which ensures their conservation

- To put at the disposition of all investigators, without any discrimination whatsoever all the collected material, the only reservations being any special conditions imposed by the donors of the material, or due to the clandestine nature of certain documents.

- To maintain and multiply contacts with institutions which have similar aims as well as with those departments of history in the Universities whose professors and students are interested in the Spanish Civil War of 1936-1939 or in the periods immediately before or after.

- To ensure, as much as possible, the circulation of information about studies referring to the above-mentioned theme so that investigators may know:

- what studies are being carried out, by whom, and finally, who directs them;

- the latest bibliographical information and the studies which have appeared in diverse publications;

- where to go to find sources on both the general or particular aspects of the subjects in which they are interested.

- To publish, or help in the publication of collections of still unpublished materials which would facilitate the study of the Spanish Civil War of 1936-1939, its causes and its consequences.

Given these proposals, the CEHI and the FIEHS hope for the collaboration of the political and trade-union organizations, both present-day and historical, of their militants of yesterday and today, and from publishers and private individuals, in continuing the enrichment of their collections, thereby making possible the preservation of documents which are, or will be, materials of historical interest, and as such the heritage of all.

L'histoire contemporaine d'Espagne, avec les tragiques événements de la guerre civile de 1936-1939 et la longue époque franquiste, avec les dures luttes de la résistance intérieure et de l'exil, attirent toujours l'intérêt du monde intellectuel et scientifique un peu partout, comme en témoigne la grande quantité de livres et d'articles qui paraissent encore sur ces sujets.

Pourtant, malgré les nombreuses institutions de tout genre qui ont réuni et réunissent encore de la documentation sur cette période cruciale de l'histoire espagnole et universelle, beaucoup de documents contenant des témoignages de type personnel et même de caractère nettement politique des protagonistes de ces événements, ainsi que des archives de grande valeur, appartenant à des personnes privées ou à des organisations, sont menacés de dispersion et même de disparition, comme il est déjà arrivé à plusieurs reprises.

Deux institutions, parmi d'autres, se sont soucies de cette situation: le *Centre d'Estudis Històrics Internacionals (CEHI)* et la *Fondation Internationale d'Etudes Historiques et Sociales sur la guerre civile d'Espagne de 1936-1939 (FIEHS)*.

Le CEHI s'est donné comme objectif statutaire de recueillir, conserver, étudier et divulguer toute sorte de sources historiques, ainsi que d'établir des rapports de collaboration avec des institutions espagnoles ou étrangères dont les objectifs soient pareils. Le CEHI est une fondation scientifique et culturelle de l'Université de Barcelone, née en 1948 de l'élan du professeur Jaume Vicens Vives. Elle est gérée par un Conseil universitaire.

La FIEHS, de son côté, a pour objectif unique—selon ses statuts et comme son nom le souligne—l'étude de la dernière guerre civile espagnole, avec les causes qui l'ont provoquée et les conséquences qui en ont découlé. La FIEHS a été fondée en 1972 à Genève (Suisse), où elle a son siège social. La FIEHS ne dépend d'aucune organisation politique, économique ou religieuse. Son organe dirigeant est un Conseil de composition internationale, assisté par un Comité d'honneur.

Parmi d'autres activités, depuis 1953 le CEHI publie régulièrement "Indice Histórico Español", revue trimestrielle d'information et de critique historiographiques très réputée.

En outre, il y a un certain nombre d'années que le CEHI recueille toute sorte de documents et de publications périodiques issus de l'opposition intérieure et de l'exil, sans discrimination d'origine géographique ni de tendances idéologiques ou politiques. C'était, d'ailleurs, le seul critère possible pour une institution universitaire telle que le CEHI. De cette sorte, les archives du CEHI possèdent aujourd'hui plus de 800 titres de publications périodiques, pour la plupart parues dans la clandestinité à l'intérieur de l'Etat espagnol. Elles enferment aussi près d'un millier de brochures de la période franquiste, un bon nombre de tracts, manifestes, documents de discussion interne de certaines organisations et affiches de la même période et de la même origine.

La FIEHS, à son tour, a créé un Centre de Recherches avec une copieuse bibliothèque et des archives qui contiennent des livres, brochures, collections de périodiques, documents manuscrits et imprimés, microfilms, bandes magnétophoniques, photos et d'autres documents très nombreux servant à l'étude de l'histoire contemporaine d'Espagne. Il est particulièrement riche en documents concernant l'exil républicain espagnol. Il s'est aussi doté d'un équipement moderne de microfilm et de reproduction photostatique. La FIEHS édite un bulletin sans périodicité fixe. Depuis sa fondation, ce Centre de Recherches était installé à Perpignan (France) dans l'attente d'une situation favorable qui permette le retour de la documentation rassemblée aux peuples protagonistes des événements. Cette situation est déjà arrivée.

En effet, étant données la similitude de leurs objectifs, la coïncidence de leurs domaines et la complémentarité des matériels documentaires, le CEHI et la FIEHS ont établi un contrat de collaboration mutuelle, aux termes duquel les deux institutions ont mis en commun leurs fonds respectifs dans la Faculté de Géographie et d'Histoire de l'Université de Barcelone, tout en gardant chacune d'elles pleine autonomie juridique et administrative. La documentation ainsi réunie est de tout premier ordre, aussi bien du point de vue de la quantité que de celui de la qualité.

D'accord, donc, avec les statuts du CEHI et de la FIEHS et en accomplissement du contrat signé, cette collaboration a pour finalités principales:

- De continuer à recueillir tous les documents manuscrits ou imprimés que leurs possesseurs actuels accepteraient de mettre à la disposition de la FIEHS. Et ce:

- soit par un don définitif;
- soit par un dépôt (la FIEHS n'étant alors que dépositaire de documents dont la propriété reste privée);
- soit, enfin, par la reproduction des documents sur microfilm, ce qui garantit leur conservation.

- De mettre à la disposition des chercheurs, sans aucune discrimination de personne, les matériaux ainsi réunis, sous réserve toutefois des dispositions particulières dues à la nature de certains documents.

- De maintenir et de multiplier les contacts et la collaboration avec toutes les institutions qui poursuivent des buts communs, ainsi qu'avec les départements d'histoire des Universités dont les professeurs et les étudiants sont intéressés par la guerre civile espagnole de 1936-1939.

- D'assurer autant que possible la circulation des informations sur les études qui se poursuivent dans les institutions spécialisées et dans les universités sur la guerre civile espagnole de 1936-1939 de façon à ce que tous les chercheurs puissent connaître.

- quelles études sont en cours, qui les poursuit et, éventuellement, qui les dirige;
- les dernières nouveautés bibliographiques et les études parues dans des publications éparses;
- les endroits où ils peuvent trouver le plus facilement de la documentation sur les aspects généraux ou particuliers des sujets qui les intéressent.

- De publier ou de favoriser la publication de recueils de documents encore inédits, qui faciliteraient l'approche de la guerre civile espagnole de 1936-1939, de ses causes et de ses conséquences.

En vue de ces buts, Le CEHI et la FIEHS espèrent trouver dans la collaboration des organisations politiques et syndicales, actuelles ou historiques, chez leurs militants d'aujourd'hui ou d'hier, parmi les maisons d'éditions et auprès des particuliers le moyen de continuer à enrichir leurs collections, rendant ainsi possible la préservation de documents qui font ou feront bientôt partie de l'histoire, patrimoine de tous.

Patronat del C.E.H.I.

Magnífic i Excel·lentíssim Sr. Rector de la Universitat de Barcelona, President.

Il·lustríssim Sr. Degà de la Facultat de Dret, Vocal.

Il·lustríssim Sr. Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials, Vocal.

Il·lustríssim Sr. Degà de la Facultat de Geografia i Història, Vocal.

Dr. Manuel Riu i Riu, representant de la Facultat de Geografia i Història, Vocal.

Dr. Joan Vernet Ginés, representant de les Institucions Acadèmiques de Barcelona, Vocal.

Dr. Emili Giralt Raventós, Director del C.E.H.I.

Dr. Jordi Rubió i Lois, Secretari del C.E.H.I. i del seu Patronat.

Conseil de la F.I.E.H.S.

M. Ramon Sugranyes de Franch, professeur à l'Université de Fribourg (Suisse), Président.

M. Bernard Ducret, secrétaire général de l'Université de Genève.

M. Jean-Claude Favez, doyen de la Faculté des Lettres de l'Université de Genève.

M. Josep Maria Bricall, professeur à l'Université de Barcelone et directeur du "Centre d'Estudis de Planificació" de Barcelone.

M. Jean Meyer, professeur à l'Université de Perpignan.

M. David Barrass, professeur à l'Université de

M. Jordi Porta, directeur de la "Fundació Jaume Bofill" de Barcelone.

Comité d'honneur de la F.I.E.H.S.

- R. P. Miquel Batllori, S.I., de l' "Institut d'Estudis Catalans", professeur à l'Université Grégorienne de Rome.
- M. Raymond Carr, professeur à l'Université d'Oxford.
- M. William F. Deakin, professeur émérite de l'Université d'Oxford.
- M. Aldo Garosci, professeur à l'Université de Rome.
- M. Emili Giralt, de l' "Institut d'Estudis Catalans", professeur à l'Université de Barcelone.
- M. Pedro Laín Entralgo, de la "Real Academia Española", professeur émérite de l'Université de Madrid.
- M. René Rémond, professeur à l'Université de Paris X (Nanterre).
- M. Maurici Serrahima, sénateur, avocat et écrivain.
- M. Pierre Vilar, professeur à l'Université de Paris I (Sorbonne).